

scoalacool.ro

**ROMÂNII ÎNTRE ORIENT ȘI
OCCIDENT. CONSERVATORISM ȘI
MODERNIZARE**

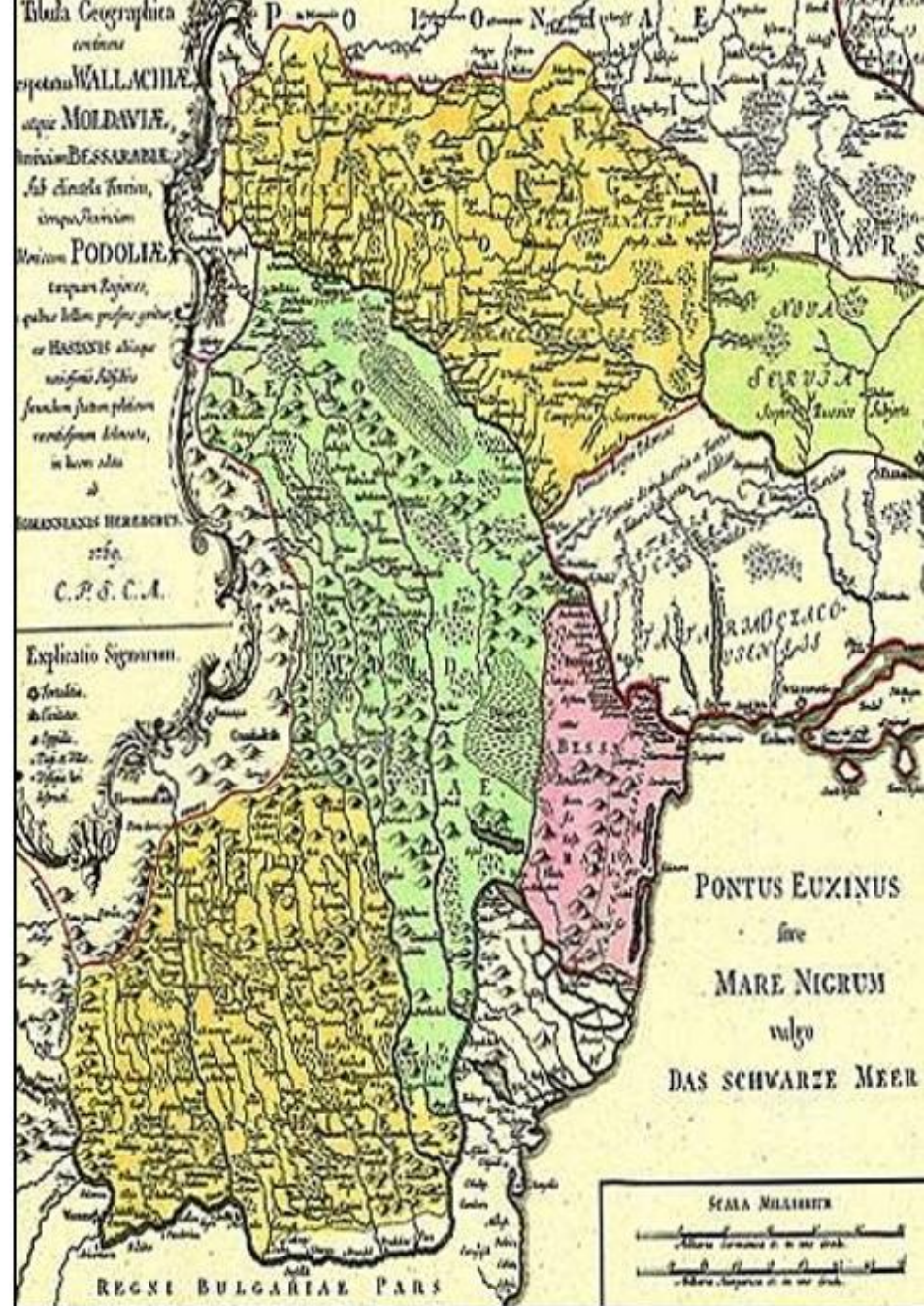
Între Orient și Occident

Secolele XVIII-XIX - boierii români au reacționat față de noul statut politico-juridic al Principatelor Române (instaurarea regimului fanariot) prin redactarea de memorii adresate marilor puteri europene, de regulă, cu prilejul desfășurării tratativelor implicate de războaiele ruso-austro-turce, documente ce pot fi considerate drept primele proiecte politice de modernizare a statului inițiate în spațiul românesc:

- a. Memoriul din 1769: mitropolitul moldovean Gavriil Calimachi a propus o republică aristocratică;
- b. Memoriul din 1772: o delegație comună de boieri din Moldova și Țara Românească a adresat un memoriu Marilor Puteri, prin care au solicitat revenirea la domniile pământene, respectarea autonomiei și unirea Principatelor, sub protecția Austriei, Imperiului Rus și a Prusiei;
- c. Memoriul din 1791: Divanul Țării Românești a cerut autonomia și neutralitatea statului sub garanția Austriei și Imperiului Rus, desființarea obligațiilor către Imperiul Otoman, cu excepția tributului, libertatea comerțului, desființarea raialelor și fixarea graniței pe linia Dunării;

Gavriil Calimachi

Harta Moldovei (1769)

Boieri fanarioți (secolul al XVIII-lea)

**Boier din Țara
Românească (secolul
al XVIII-lea)**

„Pe când s-a desfășurat Congresul de la Șiștov, turcii, fără voia austriecilor, au început să plutească pe marginea stângă a Dunării și să își treacă armatele la Brăila, aflându-se în război cu rușii.

Ministrul turc la congres a vrut să convingă pe ceilalți miniștri ai puterilor europene că ambele maluri ale Dunării sunt ale Turciei.

Ioan Cantacuzino a avut, de la unchiul său Mihai, o colecție de hrisoave (documente) de hotare date în trecut și întărite de hatișerifuri, prin care s-a lămurit pentru totdeauna hotarele țării.

El a făcut copii după aceste acte și le-a alăturat pe lângă un protest din partea Divanului împotriva mincinoaselor dovezi ale ministrului turc ce s-a aflat la Congres.

Dar cea mai mare problemă a fost să convingă pe boieri să subscrie la acest protest, fiindcă le-a fost teamă de turci.

Cantacuzino atunci, disperat că nu ar fi putut astfel izbuti, a căutat un copist meșter și l-a pus de a subscrie pe mitropolit, episcopi și toți boierii, atât de bine încât ei înșiși n-ar fi putut tăgădui (nega). (...)

Acest protest cu actele alăturate a înspăimântat pe miniștrii turci. (...)

Cantacuzino a izbutit în dorința lui.

Turcii nu au mai putut opri mișcările rușilor și hotarele țării au rămas neșchimbate (neschimbate).

<<Și în conștiința mea, a zis el în memoriile sale, cred că aceste iscălituri mincinoase nu trebuie a mi se imputa, căci ele au slujit în folosul patriei mele>>.”

(Nicolae Bălcescu, *Biografii istorice*)

Spațiul românesc (1793-1812)

Între Orient și Occident

d. Memoriul din 1802: Dumitrache Sturdza a elaborat *Planul de obləduire aristo-democrăticească*, în care s-a propus înlăturarea regimului fanariot și respectarea autonomiei Țării Românești.

1821 - revoluția lui Tudor Vladimirescu din Țara Românească, parte dintr-o mișcare europeană de eliberare națională, deși înfrântă, a determinat Imperiul Otoman să înlătore domniile fanariote.

1822-1826 - boierii români au elaborat proiecte politice pentru a moderniza Principatele Române:

a. 1822 - mica boierime din Moldova, în frunte cu Ionică Tăutul, a elaborat *Constituția cărvunarilor*, documentul cuprinzând revendicări precum: garantarea libertății persoanei, egalitatea cetățenilor în fața legii și formarea unei adunări reprezentative (Sfatul Obștesc);

b. 1826 - Dinicu Golescu, în lucrarea „*Însemnare a călătoriei mele*”, a susținut unirea tuturor provinciilor românești în cadrul Daciei Mari.

Armata lui Tudor Vladimirescu intră în București (1821)

„Norodul (poporul) Moldovei, ce din vechime a avut privilegiul slobozeniei (libertății) și acela al volniciei (autonomiei) de a se oblădui (guverna) cu cârmuitorul său și cu pravilele țării, cere, pentru ca să se poată dezrădăcina relele cele adânc străbătute a neorânduiei, pentru ca să putem înființa, o oareșicare adăpostire de odihnă, ca să depărtăm urgia proriei pe acei ce n-au blagoslovit nici un fel de fericire așezată pe temeiul nedreptății și a împilării (asuprire):

Să fie suferiți însă toți cei de alte credințe, după obiceiul din vechime păzit în pământul acesta, de a avea slobodă lucrare credinței lor.

Să nu poată fi nimeni învinovățit, ridicat la închisoare sau pedepsit decât numai întru întâmplările hotărâte prin pravila și după formele pravilei.

Înainte pravilei să fie socotiți toți deopotrivă și fără deosebire, având a fi și pravila una și aceeași pentru toți, sau pentru a ocroti, sau pentru a pedepsi.

Să nu poată fi nimeni lipsit de vreo parte din averea sa fără slobodă voința sa, afară numai de are vreo întâmplare când o neapărată obștească trebuință pravilicește îndreptățită o va cere aceasta; dar și atunci după ce i se va face o despăgubire potrivită cu lucrul ce se va cere a i se lua.

Lucrarea pământului în tot chipul, meșteșugurile, deschiderea de fabrici de orice trebuință, precum și alcătuitura de iscusinți cele nevinovate și tot felul de negustorie să fie neoprită în pământul Moldovei... slobode fiind produsele pământului de orice fel a trece și peste hotar, afară din țară, spre folosul alișverișului (negotului) țării, fără să fie supusă vreunei dări sau altei îndatoriri, afară de cea a vămii legiuite.”

(Constituția cărvunarilor, 1822)

Dinicu Golescu

ДОВОИНА
А КЪЛЪТОРИИ МЪЛ
КОНСТАНДИН РАДОВИЧИ
Д И Н Г О Л Е Щ И
ФЪКЪТЪ
А ДИКА 1824. 1825. 1826.

Weise - Verfertigung von Konf. Gelehl.

Д И К С Д И

А Краиска Типографіа а Оуниверзитатей Оунивер

1826.

Prima pagină din lucrarea lui Dinicu
Golescu, *Însemnare a călătoriei mele*
(1826)

Conservatorism vs. modernism

7 octombrie 1826 - semnarea Convenției de la Akkerman (Cetatea Albă), între Imperiul Rus și Imperiul Otoman: domnitorii Moldovei și Țării Românești ar fi trebuit fie aleși de „*Sfatul boieresc*” din fiecare Principat pentru un mandat de șapte ani și să fie confirmați de cele două puteri semnatare.

1828-1829 - declanșarea unui război ruso-turc, ca urmare a respingerii convenției de către sultanul Mahmud al II-lea (1808-1839) ⇒ 1828-1834 - victoria rușilor și ocupația Principatelor Române.

14 septembrie 1829 - semnarea Tratatului de pace de la Adrianopol: rușii au devenit protectorii Principatelor Române, iar Imperiul Otoman a cedat Țării Românești raialele Brăila, Giurgiu și Turnu.

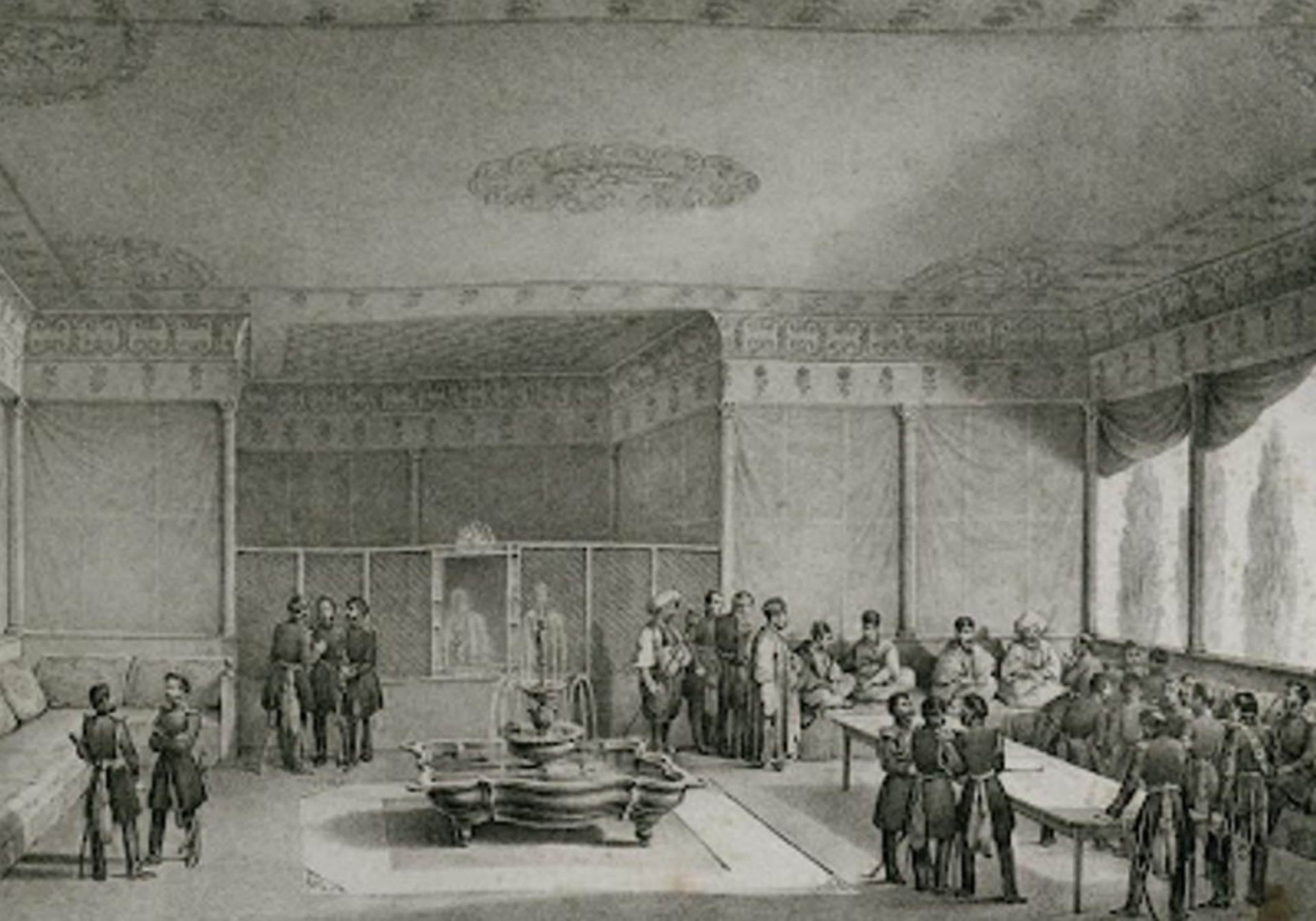
13 iulie 1831 și 13 ianuarie 1832 - Imperiul Rus a impus în Principatele Române adoptarea Regulamentelor Organice ⇒ deși conservatoare, documentele au demarat o perioadă de reforme și au pus bazele occidentalizării societății românești, oferind primul sistem comun de guvernare.

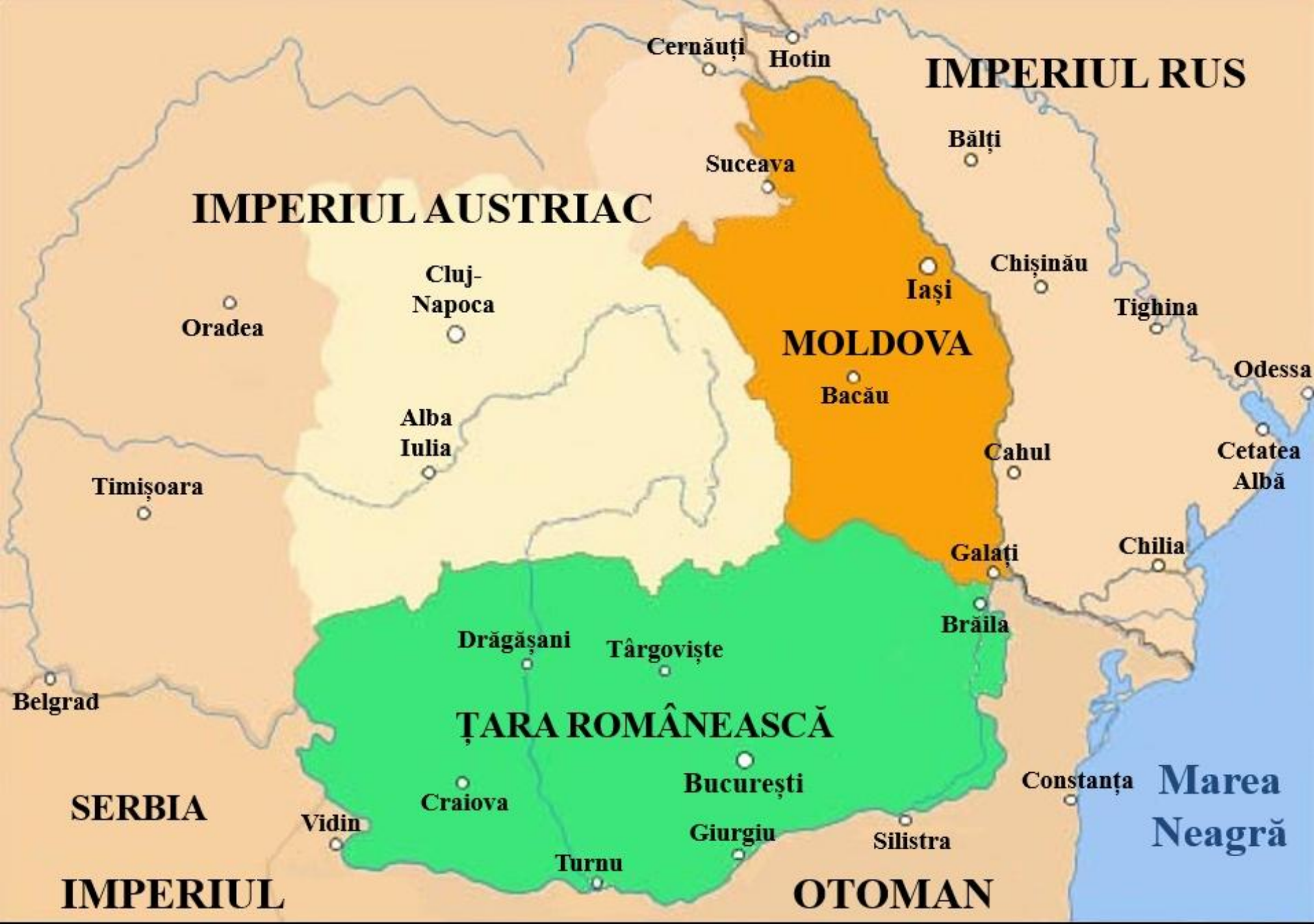
Cetatea Akkerman - Cetatea Albă (Ucraina, 2023)

Mahmud al II-lea

Semnarea Tratatului de pace de la Adrianopol (Turcia, 1829)

Spațiul românesc (1829-1856)

РЕГЛЕМЕНТОУЛ

О Р Г А Н И К

ПРИНЦИПАТОУЛІ МОЛДОВЕІ.

Iauli

Типография: Института Алвинеї.
1846.

Reglementele Organice (ediția din 1846)

*Monumentul Regulamentelor
Organice* (Iași, 2023)

Conservatorism vs. modernism

1838 - în Țara Românească, boierii s-au organizat într-o mișcare de contestare a regimului regulamentar, „*partida națională*”, condusă de Ion Câmpineanu: în *Act de unire și independență* și *Osăbitul act de numire a suveranului românilor* au solicitat înlăturarea suzeranității otomane și a protectoratului rusesc, unirea Principatelor Române într-un stat independent și monarhie ereditară.

15 martie 1848-1 august 1849 - „*Primăvara popoarelor*”: revolta „*partidei naționale*” împotriva dominației străine asupra Principatelor Române, deși înfrântă, a scos în evidență principalul obiectiv național, constituirea unui stat unit, modern și independent.

Drumul spre modernizare nu a mai putut fi oprit, manifestându-se pe diverse planuri: cultural (învățământ în limba română și editarea de ziare românești), al mentalităților (noi obiceiuri alimentare și de petrecere a timpului liber) și economic (dezvoltarea comerțului și apariția de noi orașe).

Ion Cămpineanu

- „1. Țara Românească este un loc liber pentru cei care locuiesc în ea, pământul ei nu se va putea înstrăina.
2. Toți românii sunt deopotrivă înaintea pravilei (legii), toți pot fi primiți în posturile civile și militare (...).
4. Toți românii au dreptul de a publica și de a tipări părerile lor; sunt toți fără deosebire răspunzători pentru scrierile lor, cuvinte și faptele lor, după pravilă.
5. Persoana suveranului este nesilită (de neatins) și sfântă; a suveranului este puterea săvârșitoare (aplicare); suveranul este șeful cel mai înalt al statului și comandă puterile de uscat și de apă, declară război, încheie pacea, tratatele de alianță și de comerț, numește funcționarii administrației publice, face reglementările și ordonanțele necesare pentru săvârșirea legilor.
8. Puterea judecătorească purcede (provine) de la suveran. Dreptatea se face în numele său prin magistrați neschimbați pe viață (...).
9. În vreme de război puterea suveranului va fi totdeauna dictatorială.
10. Moștenitorii suveranului românilor la suirea lor pe tron vor jura de față cu reprezentanții națiunii că vor păzi cu credință constituțiile românilor.
11. Miniștrii și toți aghiotanții suveranului sunt răspunzători de toate actele administrației și a slujbelor lor. (...)”

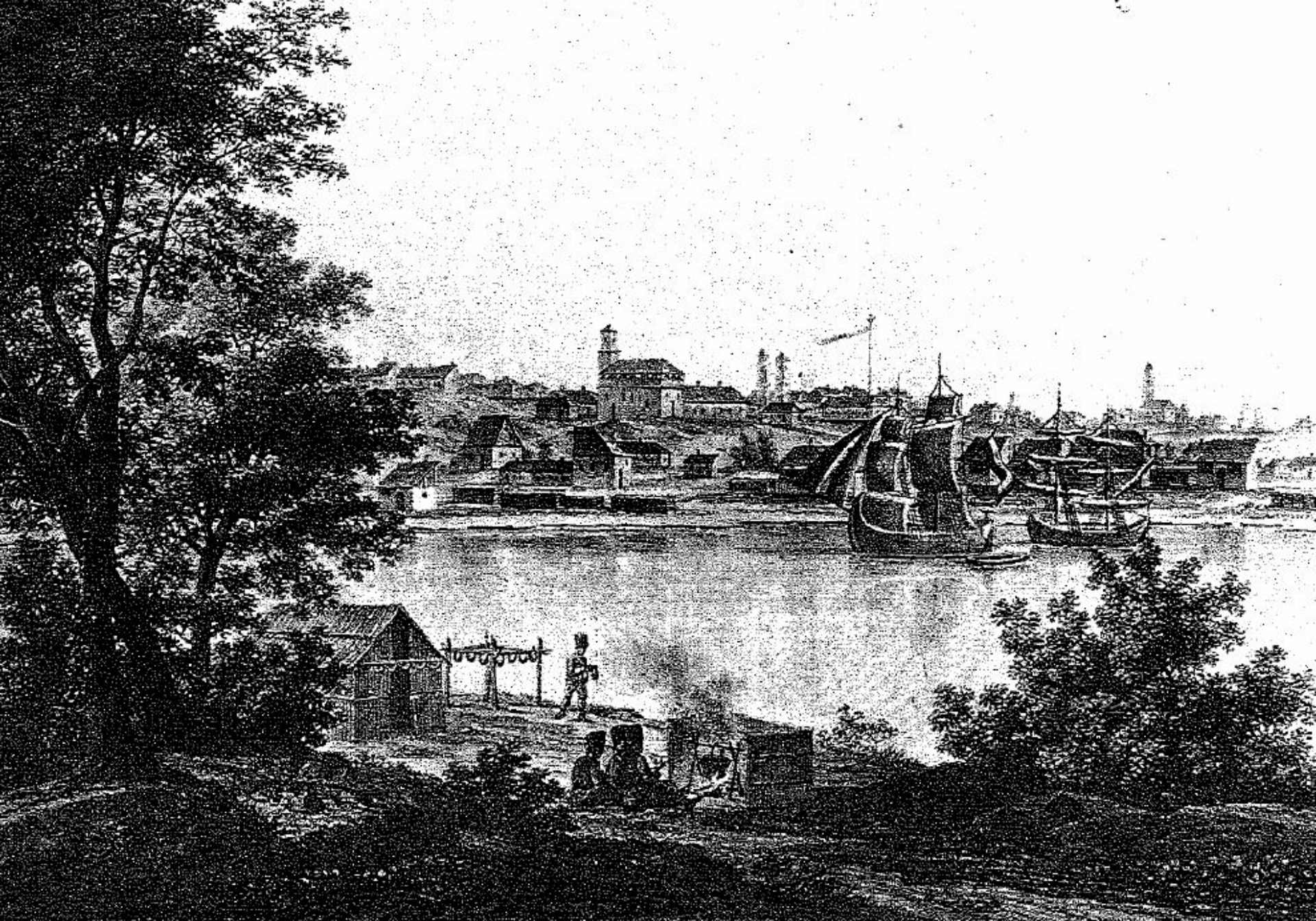
(Osăbitul act de numire a suveranului românilor, 1838)

Manifestație a revoluționarilor din Țara Românească (1848)

Sală de bal cu 4 cupluri care dansează după moda franceză (1817)

Portul oraşului Galaţi (1826)

BIBLIOGRAFIE

1. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
2. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
3. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
4. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
5. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Hitchins, Keith, *Românii: 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 2018.
8. Isar, Nicolae, *Istoria modernă a românilor: 1774/1784-1918*, Editura Universitară, București, 2006.
9. Pop, Ioan-Aurel, *Istoria României moderne*, Editura Ideea Europeană, București, 2019.
10. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

